

VII.510.17.2020.MAW

Pan Michał Lasota
Zastępca Rzecznika
Dyscyplinarnego Sędziów Sądów
Powszechnych
Biuro Krajowej Rady
Sądownictwa
ul. Rakowiecka 30
02-528 Warszawa

Szanowny Panie

do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynął wniosek dotyczący działań podjętych przez Pana Rzecznika wobec trzech sędziów orzekających w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku.

Jak wynika z nadesłanej korespondencji w trakcie Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów Apelacji Gdańskiej w dniu 7 grudnia 2019 r. na jego forum ujawniono, że w ramach toczącego się przed Zastępcą Rzecznika postępowania wyjaśniającego zwrócono się do Prezesa SA w Gdańsku o przedłożenie opinii służbowych o trzech sędziach, którzy byli członkami składu orzekającego w sprawie o sygn. akt III S 6/19, ze skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki przeciwko Sądowi Rejonowemu i Sądowi Okręgowemu w Słupsku, żądając jednocześnie wydania akt osobowych tych sędziów. Referentem w sprawie, w której została skutecznie wniesiona skarga na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki była sędzia, będąca członkiem Krajowej Rady Sądownictwa.

Zdaniem wnioskodawcy nie jest jasne, czego dotyczy prowadzone przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego postępowanie wyjaśniające. Jednakże okoliczności prowadzenia wskazanego postępowania wyjaśniającego jedynie wobec sędziów orzekających w opisanej

sprawie pozwalają przypuszczać, że przyczyną zainteresowania sędziami jest to, że wydali oni orzeczenie w sprawie III S 6/19.

Opinie służbowe, o których przekazanie występował Pan Rzecznik zawierają nie tylko opis pracy zawodowej sędziów, lecz także dane wrażliwe dotyczące m.in. danych personalnych małżonków oraz wykonywanych przez nich zawodów, a także informacje o posiadaniu pełnoletnich dzieci. Opinie te zostały przekazane Panu Rzecznikowi wraz z aktami osobowymi sędziów zawierającymi inne wrażliwe dane pozyskiwane przez pracodawcę w trakcie pełnienia służby sędziowskiej. Wątpliwe jest, by informacje te były konieczne dla stwierdzenia znamion przewinienia dyscyplinarnego. W szczególności domaganie się opinii o sędziach od prezesów sądów nie jest wpisane w kontekst zwykłych, typowych czynności podejmowanych w fazie wstępnej, a więc w ramach postępowania wyjaśniającego. W kontekście powyżej wskazanych okoliczności (czynności obejmują sędziów, którzy wydali powołane orzeczenie) może ponadto rodzić przypuszczenia, że w istocie czynności wyjaśniające dotyczą sfery orzeczniczej, objętej zasadą niezawisłości sędziowskiej i stanowią reakcję na dokonaną przez tych sędziów negatywną ocenę wykonywania obowiązków przez sędziego będącego członkiem KRS.

Art. 178 ust. 1 Konstytucji RP stanowi, że sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom. Na niezawisłość składają się następujące elementy: bezstronność w stosunku do uczestników postępowania; niezależność wobec organów (instytucji) pozasądowych; samodzielność sędziego wobec władz i innych organów sądowych; niezależność od wpływu czynników politycznych, zwłaszcza partii politycznych; wewnętrzna niezależność sędziego. Co istotne, zasada niezawisłości wiąże się z konstytucyjną rolą sędziów jako gospodarzy postępowań sądowych i realizacją przez nich prawa do sądu, a więc, zgodnie z treścią art. 45 ust. 1 Konstytucji RP: „zapewnieniem sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd”. Powołani do stania na straży tego prawa są w szczególności sędziowie orzekający w ramach kontroli instancyjnej oraz innych środków zaskarżenia, w tym np. sędzia orzekający w drugiej instancji, tak jak ma to miejsce w przedmiotowej sprawie. Za działania w celu zabezpieczenia realizacji tego prawa sędziowie, wypełniając swój prawny obowiązek, nie powinni być pociągani do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Zgodnie z art. 114 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 52 ze zm.; dalej jako: P.u.s.p.) rzecznik dyscyplinarny podejmuje czynności wyjaśniające na żądanie Ministra Sprawiedliwości, prezesa sądu apelacyjnego lub prezesa sądu okręgowego, kolegium sądu apelacyjnego lub kolegium sądu okręgowego, Krajowej Rady Sądownictwa, a także z własnej inicjatywy, po wstępnym ustaleniu okoliczności koniecznych dla stwierdzenia znamion przewinienia dyscyplinarnego. Czynności wyjaśniające powinny być przeprowadzone w terminie trzydziestu dni od dnia podjęcia pierwszej czynności przez rzecznika dyscyplinarnego. Rzecznik dyscyplinarny w ramach czynności wyjaśniających może wezwać sędziego do złożenia pisemnego oświadczenia dotyczącego przedmiotu tych czynności, w terminie czternastu dni od dnia otrzymania wezwania. Rzecznik dyscyplinarny może również odebrać od sędziego oświadczenie ustne. Niezłożenie oświadczenia przez sędziego nie wstrzymuje dalszego biegu postępowania (art. 114 § 2 P.u.s.p.).

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 i 3 z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2018 r., poz. 2179 ze zm.), zwracam się do Pana Rzecznika z prośbą o wskazanie, jakie przesłanki przemawiały za wszczęciem i prowadzeniem czynności wobec wskazanych trzech sędziów orzekających w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku, w szczególności zaś o wskazanie podstawy prawnej i celu zbierania informacji znajdujących się w aktach osobowych i opiniach dotyczących sędziów.

Z poważaniem